

ŠTO NAM JE MISLITI O »JEHOVINIM SVJEDOCIMA«?!

UVODNE NAPOMENE

Sve više susrećemo po prometnim ulicama naših gradova ljude koji u ruci drže časopis »Kula stražara« i nude nam ga na čitanje. Ako malo zastanemo, pogledamo ponuđeni tisak ili se s njima upustimo u razgovor, odmah ćemo zaključiti da se radi o stanovitoj sljedbi koja samu sebe naziva »Jehovini svjedoci«. Stoga je potrebno katolicima kratko tumačenje o kakvoj se vjerskoj sljedbi radi i u koji bi rizik stavili svoju vjeru ako bi povlađivali biblijskom tumačenju »Jehovinih svjedoka«.

Treba prije svega razlikovati osobe i njihovo učenje. Valja reći da nije slobodno suditi osobe, njihove duboke namjere i njihovu savjest, u čemu je sud pridržan samo Bogu. Ali je slobodno, štoviše obavezno, analizirati njihovu nauku i zabraniti je, jer nije u skladu s Isusovim naučavanjem. Sveto pismo, koje oni navode prikladno i neprikladno, ne opominje slučajno da se čuvamo učenja lažnih proroka (Mt 7,15; 1 Iv 4,1), đavolskih nauka (1 Tim 4,1) i bajki (2 Tim 4,4).

TKO SU »JEHOVINI SVJEDOCI»?

Osnivač tog danas vrlo aktivnog pokreta jest Charles T. Russel, koji je živio od 1852. do 1916. godine. Po zanimanju je bio suvlasnik trgovine muškim odijelima. Već kao dijete počeo se zanimati za vjerske probleme. Živio je u neprestanom strahu, jer nije znao prave odgovore na dva velika pitanja: koga je Bog izabrao za spasenje i problem pakla. Napustio je Crkvu i postavljao je sve u pitanje.

Godine 1870. upoznao se s nekim adventistima. S petoricom je počeo proučavati Bibliju. Njihova je grupica narasla za šest godina na tridesetak osoba. Russel se vrlo aktivno bavio pisanjem. Najprije je izdao neku knjižicu u kojoj je tvrdio da će Isus kod drugog dolaska doći samo kao duhovno biće, odnosno da neće doći u tijelu. Godine 1879. počeo je izdavati list »Kula stražara«. Grupa je postala vrlo aktivna u tiskanju i širenju literature. Osnovali su 1878. godine prvu zajednicu i počeli pozivati kršćane da napuste svoju Crkvu i pridruže se njihovu udruženju.

Russel je nekoliko puta proricao vrijeme Isusova ponovnog dolaska. Nakon što se njegovo predkazivanje nije ispunilo, morao je priznati da je pogriješio i odustati od takvog proricanja.

Kada je 1916. godine umro Russel, vodstvo je preuzeo sudac Rutherford. On je u početku slijedio cjelovito Russelovo naučavanje, no povremeno se od njega sve više udaljavao. Štaviše, sam sebi je počeo pripisivati stanovitu proročku sposobnost. Posljedica toga je bio rascjep grupe. Rutherford zavodi u grupi svojih pristaša duhovnu diktaturu. Članovi njegove organizacije postadoše njezinim robovima, obavezujući se da će slijepo slušati njezina naređenja. Tko bi se suprotstavljao organizaciji, bio bi isključen iz njezinog članstva.

U tom razdoblju organizacija sve više poprima heretička obilježja, propovijeda krivovjerje. Sve druge kršćanske Crkve naziva poganskim. Uči da će se spasiti samo oni koji se priključe Kuli stražari.

Godine 1931. spomenuto udruženje prima novo ime: Jehovini svjedoci. Rutherford je umro 1942., a njegovim je nasljednikom postao Nathan Knorr.

ŠTO ZAPRAVO NAUČAVAJU »JEHOVINI SVJEDOCI«?

Mora se priznati da dosta čitaju Bibliju i vješto barataju njezinim sadržajem, kako sam se i sam mogao uvjeriti na jednom njihovom sastanka u Njemačkoj, ali Bibliju nerijetko samovoljno i krivo tumače.

1. Jehovini svjedoci drže da je za pravilno razumijevanje Biblije potrebno objašnjenje, ali da Bibliju mogu tumačiti samo oni, to jest njihova teokratska organizacija.

Odakle ima to uvjerenje? Takvu potvrdu za sebe sigurno ne mogu naći u Bibliji, na koju se pozivaju. Takav autoritet u odnosu na tumačenje Božje riječi dao je Isus apostolima, vrhovnom autoritetu Crkve koju je utemeljio. Isus obećaje Petru (a time i njegovim nasljednicima, papama): *»Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog, pa štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a štogod razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima«* (Mt 16, 19). Daje vlast naučavanja i tumačenja svojim apostolima i njihovim nasljednicima: *»Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Zato idite i učinite sve narode mojim učenicima!«* (Mt 28,19). Slično u: Lk 22,32; Iv 14,16 sl.; 16,13; 1 Tim 3,15; 1 Iv 2,26 sl. Nije

dovoljno pri čitanju Biblije pozivati se na Duha Svetoga i njemu pripisivati svoje shvaćanje pa i svoje zablude. Na takav bi način moglo na temelju tumačenja iste Biblije nastati mnoštvo sljedbi. Krist bi se slabo pobrinuo za svoju objavljenu istinu, da nije ustanovio svoju Crkvu s ovlaštenim autoritetom da izlaže i tumači tu istinu. Taj autoritet nipošto nije teokratska organizacija Jehovinih svjedoka koja je ostvarena — i to na ljudsku inicijativu — tek u ovom stoljeću.

2. Jehovini svjedoci tvrde da je nauka o presvetom Trojstvu sotonska izmišljotina i da o tome nema spomena u Bibliji.

No, iako Biblija ne upotrebljava taj izraz (Trojstvo), u njoj se mnogo govori o tajni trojedinog Boga. Nedvojbena je Kristova nauka o toj tajni. »*Krstite ih* (sve koji uzvjeruju) *u ime Oca i Sina i Duha Svetoga*« (Mt 28,19). Možemo usporediti i druga mjesta: Iv 1,32 sl.; 14,16 sl.; 1 Kor 12,3; 2 Kor 13,13; 1 Pet 1,2 sl. O tome nedvojbeno svjedoči vjera prve Crkve, koja pokazuje posebno svoju životnost u liturgiji. Ali već od početka bilo je i krivovjeraca koji su nijekali tu istinu. Stoga neki »karizmatici« iz humanizma i novih vremena nisu izmislili novu herezu nego ponovili staru, koju je Crkva kao takvu davno odbacila, čuvajući vjerno sadržaj Kristova navještanja.

3. Jehovini svjedoci tvrde da Isus Krist nije Bog, nego Božje stvorenje poput anđela. Tvrde da je on savršen čovjek i da je zbog toga nemoguće

da bi u isto vrijeme bio i Bog. Osim toga tvrde da Isus nije tjelesno uskrsnuo, nego samo na duhovni način.

Biblija upravo mnogo puta i na mnogo načina svjedoči o Kristovom božanstvu. »*Nakon što je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina Bog govorio po prorocima, na koncu, to jest u ove dane, progovori nama po Sinu, koga je postavio baštinikom svega, i po kome je stvorio svijet*« (Heb 1,1-2). Ivan u svom evanđelju odmah na početku kaže za Isusa, da je vječna Riječ, Bog sam po kojem je stvoren svijet (1,1-3). Na svršetku svog evanđelja Ivan svjedoči: Sve je ovo napisano »*da stalno vjerujete, da je Isus Mesija, Sin Božji, te da vjerujući, imate život vječni u njegovo ime*« (21,31). A u knjizi Otkrivenja stoji za Isusa: »*Ja sam Alfa i Omega, Početak i svršetak. Ja ću žednome dati badava iz izvora vode života. Pobjednik će baštiniti ovo: Ja ću mu biti Bog, a on će mi biti sin*« (21,6-7). Isus to i sam o sebi svjedoči bezbroj puta. Treba samo nepristrano čitati evanđelja.

4. Jehovini svjedoci uče da Duh sveti nije božanska Osoba, nego neka sila, odnosno energija pomoću koje Jehova sprovodi svoje planove.

I ta se njihova tvrdnja protivi svjedočanstvu Biblije. Sveti Pavao jasno govori: »*A sve ovo čini jedan te isti Duh, koji to razdjeljuje na posebni način svakom pojedincu, kako hoće*« (1 Kor 12,11). Duh Sveti posjeduje vlast, raspoređuje slobodno duhovne darove. To on ne bi mogao da je samo neka

božanska sila. Sveti Petar ukorava Ananiju: »*Zašto je sotona ovladao tvojim srcem, da slažeš Duhu Svetomu...*« (Dj 5,3). Sam Isus mnogo govori o Duhu Svetom kao osobi. Evo jednog njegovog svjedočanstva: »*Kada dođe Branitellj, koga ću ja poslati od Oca, Duh Istine, koji izlazi od Oca, svjedočit će za me*« (Iv 15,26).

5. Jehovini svjedoci uče da Isus Krist nije trebao umrijeti za grijehe ljudi i njihovo opravdanje, odnosno da njegova krv nije trebala biti prolivena.

Sveti Pavao piše Efežanima: Otac nebeski »*nas predodredi dobrohotnom odlukom svoje volje za svoje sinove posredovanjem Isusa Krista, na hvalu i slavu svoje milosti, kojom nas dobrostivo obdari u Ljubljenome. U ovome imamo otkupljenje njegovom krvlju, oproštenje grijeha po njegovoj bogatoj milosti...*« (1,6-7). A pisac poslanice Hebrejima donosi sljedeće: »*I po Zakonu se — gotovo bih rekao — sve čisti krvlju, i bez prolijevanja krvi nema oproštenja. Treba dakle, da se slike nebeskih stvarnosti tako čiste, a da se same nebeske stvarnosti čiste boljim žrtvama od ovih. Krist, naime, nije ušao u Svetinju nad svetinjama napravljenu rukom, koja je samo slika prave, nego u samo nebo, da posreduje za nas pred Božjim licem. Niti je ušao da prikaže mnogo puta sam sebe poput velikog svećenika, koji s tuđom krvlju ulazi svake godine u svetinju nad svetinjama, inače bi morao trpjeti mnogo puta od postanka svijeta. Međutim, on se samo jedamput zauvijek — u punini vremenom — pojavio, da svojom žrtvom uništi grijeh.*

I kao što je ljudima određeno samo jedamput umrijeti — potom dolazi sud — jednako se i Krist prikazao samo jedamput, da uzme grijehe svih« (9,22-28).

6. Što Jehovini svjedoci uče o čovjeku?

Tvrde da čovjek nema besmrtnu dušu. Isus nedvojbeno svjedoči za besmrtnost duše. »*Ne bojte se onih, koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti!* (Mt 10,28). »*Bog je tako ljubio svijet, da je dao svoga jedinorođenog Sina, da ne pogine ni jedan, koji u nj vjeruje, već da ima vječni život*« (Iv 3,16-17). Mnoge Isusove prispodobe i govori jasno svjedoče o čovječjem duhu koji ne umire s tijelom, nego nadživljuje raspadljivo tijelo čekajući u onostranosti uskrsnuće svoga tijela na sudnji dan. Za Jehovine svjedoke ne postoji pakao, jer po njihovom mišljenju Bog uništava nepravednike, a pravednike uvodi u raj. Međutim, to se ne slaže s Biblijom. Isus govoreći o svršetku svijeta jasno kaže: Nepravednici »*će otići u vječne muke, a pravednici u vječni život*« (Mt 26,46).

7. Što Jehovini svjedoci uče o raju?

Po njihovom učenju raj će biti ovdje na zemlji. U tisuću-godišnje carstvo ući će svega 144.000 odabranih. To će biti negdje u današnjoj Kaliforniji. Zemlja će se uljepšati i zavladat će mir među ljudima i životinjama. No, prije nego se ostvari taj raj na zemlji, prema njihovom učenju, doći će do strašnog harmagedonskog rata. U njemu će poginuti svi koji nisu prešli u sljedbu Jehovinih svjedoka.

Ni to se ne može složiti s ispravnim tumačenjem Biblije. Isus nam je pripravio raj na nebu. »*Neka se ne uznemiruje vaše srce! Vjerujte u Boga i u me vjerujte! U kući moga Oca ima mnogo stanova. Kad ne bi bilo tako, zar bih vam rekao: Idem da vam pripravim mjesto! Kad odem te vam pripravim mjesto, opet ću doći da vas uzmem k sebi, da i vi budete, gdje sam ja*« (Iv 14,2-3). Ograničavati broj pravednika, spašenih na 144.000 (simboličan broj u Bibliji) bukvalno je i naivno tumačenje Biblije. Valja dublje proniknuti jezik Biblije. Bez crkvenog autoriteta lako ćemo otići u subjektivizam i herezu. Njihovo krivo tumačenje Biblije dolazi ponajviše iz straha od vječnih muka. Da bi izbrisali pakao, pribjegli su mnogim krivim mišljenjima. Smetnuli su s uma veoma ozbiljnu opomenu sv. Pavla: »*Ali ako bi vam netko — bilo to mi, bio anđeo s neba — navijestio Veselu vijest različitu od one, koju smo vam navijestili, neka bude proklet! Ponavljam ono, što smo upravo rekli: Ako vam tko navješćuje Veselu vijest različitu od one, koju ste primili, neka bude proklet!*« (Gal 1,8-9).

* * *

Dakle, naučavanje Jehovinih svjedoka, unatoč svakoj protivnoj prividnosti, nije kršćansko. U bitnim i znakovitim točkama udaljuje se od naše vjere. Štoviše, oni ne ulaze ni u ekumenski dijalog, koji drže đavolskim iznašašćem. Oni, naime, niječu Trojstvo, Isusovo božanstvo, božansku osobu Duha

Svetoga. Ne priznaju sakramente i besmrtnost duše. Stoga se ne mogu zvati kršćanima. Oni se ipak sa znatnom mjerom preuzetnosti proglašavaju jedinim baštinicima istine i ispravnog čitanja Biblije koju oni svojevoljno prevode, tumače na svoj način i upotrebljavaju kao sredstvo borbe protiv Crkve. Oni je čitaju ne u funkciji onoga što Biblija želi reći, nego onoga što oni žele naučavati. Oni je suprotstavljaju papi, biskupima, svećenicima i glavnim istinama koje je Isus objavio.

Karakterističnost Jehovinih svjedoka je njihovo vjerovanje u bliskost svršetka svijeta. Navješćivali su ga više puta i mijenjali datume, no porekle su ga činjenice. Ali oni ne dopuštaju lažnost svojih predviđanja. Na taj način oni drže u napetosti svoje pristaše i nastoje zaplašiti druge.

Aktivnost širenja Jehovinih svjedoka je grozničava, neprihvatljiva. Njihovo učenje je zamorno. Njihovo uvjetovanje je bez skrupula. Njihova metoda osvajanja je ucjenjivačka. Tko napusti sektu smatra se sotoninim agentom: kleveću ga, progone, tlače, izoliraju. Nastrane su neke njihove zabrane kao npr. transfuzija krvi.

Agresivni su i bezočni u približavanju svoje propagande; istjeruju ih iz kuća s plemenitošću i čvrstinom. Crkva treba svakako ukloniti religiozno neznanje na koje Jehovini svjedoci računaju da bi prodrli u srce kršćana. To je glavni razlog njihovog opasnog širenja.

* * *

Čovjek koji je trideset godina bio rob »Kule stražare« donosi svoje svjedočanstvo, nakon što se oslobodio robovanja:

»Ime mi je W. J. Schnell. Rođen sam 1905. u Jersey City. Sa svojom obitelji preselio sam u Berlin. Tu nas je posjetio tzv. 'ozbiljni istraživač Biblije' i pridobio za svoju sljedbu. I sam sam počeo propovijedati novu nauku. 'Udruženje ozbiljnih istraživača Biblije' promijenilo je svoje ime u 'Svjedoci Jehove' 1931. Sve više sam uviđao nedosljednost i krivovjernost svoga udruženja. Ta organizacija je imala i svoje špijune, koji su tužakali one ljude koji su se suprotstavljali upravi. Godine 1938. odluči naša organizacija da slomi i zadnji trun slobodne volje kod svojih članova pa im naredi da potpišu naredbu u kojoj se pokoravaju svojoj organizaciji. Moja uprava nije rado gledala na mene, jer sam proučavao Bibliju bez komentara Jehovinih svjedoka. Stoga su me godine 1951. izbacili iz svoje organizacije.

Proveo sam čitavu noć u molitvi. Kajao sam se i zahvaljivao Bogu da sam konačno oslobođen iz te strašne organizacije. Godine 1953. napisao sam prvo pismo koje je raskrinkalo tu čudnu diktaturu. Rekao sam i drugim robovima da postoji put za spasenje, a taj je: da prokunu otrovnu literaturu Svjedoka Jehove i da se okrenu izravno Bibliji i mole Isusa Krista da ih spasi... Ti koji još nisu pod komandom Kule stražare, nek čuju moju opomenu. Svako kupovanje i svako proučavanje literature Svjedoka Jehove je karika jednog snažnog lanca koja se neprimjetno mota oko tvoje duše i na kraju

će te zarobiti za organizaciju koja se naziva Kula stražara. Molim te svim srcem, dozvoli da ti moj strašni doživljaj sa Svjedocima Jehove posluži kao opomena.

Napominjem uz ovo nekoliko proturječja u nauci Svjedoka Jehove:

1. Svjedoci Jehove se smatraju kršćanima, a na drugoj strani se odriču svih oblika kršćanstva i smatraju ga đavolskom organizacijom.

2. Nagovaraju svoje članove da ne služe vojsku, a na drugoj strani huškaju ih da se bore i upotrebljavaju brutalne metode za ostvarivanje svojih vlastitih ciljeva.

3. Bore se glasno i bez prestanka za slobodu svoga vjerskog uvjerenja, a na drugoj strani ugnjetavaju pokrete i pomisli svojih članova.

4. Pozivaju se na Krista kao svog Spasitelja, ali ne vjeruju da je on svemogući Bog, te ne vjeruju da on može spasiti ljude i dati im vječni život.

5. Vješto citiraju Bibliju i oholo govore o grčkom značenju riječi u originalnom tekstu Biblije, a u stvari su veoma ograničeni u proučavanju Biblije. Većina Svjedoka Jehove posjeduje knjige za studiranje Biblije izdane od izdavačke kuće Kule stražare i uče napamet grčke riječi koje su tiskane na rubu njihove posebne 'Diaglot' Biblije i njihovog 'Novi svijet' prijevoda.

Bog mi je svjedok da spomenute tvrdnje odgovaraju istini, upravo onako kako sam ih i sam doživio. Vodeći članovi Svjedoka Jehove koji se nalaze u svom efektnom birou udruženja Kule

stražare u 124 Columbia Hights u New Yorku možda će reći da me nisu ni poznavali, ili da sam otpadnik koji je pao u nemilost. Oni međutim ne mogu pobiti istinu o svojoj povijesti u kojoj sam i ja sudjelovao i makar i u maloj mjeri doprinio njihovom napretku.

Ako se i ti nalaziš u okovima ove organizacije a imaš želju da se oslobodiš iz iste, i postaneš pravo dijete Božje, onda predaj svoj život Isusu Kristu. *'Spasenja nema ni u jednom drugom, jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima, u kom nam se treba spasiti'* «(Dj 4,12).

* * *

Sve navedeno nek posluži kao dobronamjerna obavijest prije svega katolicima, da upoznaju sljedbu Jehovinih svjedoka koje će susresti. Neka se ne zavaravaju njihovom karitativnošću i silnom uslužnošću, jer će kasnije, kad možda sami upadnu u njihove mreže, stostruko platiti njihove usluge svojim i materijalnim odvajanjem za potrebe Jehovinih svjedoka.

Priredio:
Dr. Ivan Zirdum, profesor teologije

Izdavač: Knjižnica U PRAVI TRENUTAK, 54400 Đakovo, pp 51, Tel./Fax (031) 843-049 — Tisak: »VERHAS« Đakovo

SUVREMENI SVJEDOCI ZA KRISTA

KARDINAL ALOJZIJE STEPINAC (M. Landercy). Velikan hrvatskog naroda. Neustrašivi svjedok za Krista i njegovo Evanđelje. Jedan od najupečatljivijih likova Crkve u našem stoljeću. Ni jednog trenutka nije oklijevao stati na branik istine i pravde pa makar ga to i života stojalo. Stoga je nedužan osuđen. Ali njegova osuda vodila ga je i dovela k trijumfu a njegove suce ruglu i sramoti. Ne bi smjelo biti Hrvata koji ne bi pročitao ovu knjigu i upoznao se s jednim od najsvjetlijih likova u povijesti hrvatskog naroda.

KARDINAL MINDSZENTY (K. Horvath). Suđen je nedužan u Mađarskoj za vrijeme staljinističkog režima. Podnio je neopisive muke i ponižavanja po mađarskim zatvorima. Umro je u izgnanstvu. Kasnije je rehabilitiran, a posmrtni su mu ostaci prevezeni u domovinu.

DNEVNIK IZ ROBIJAŠKOG ŽIVOTA (B. Sloskans). To je zapravo autobiografija jednog biskupa iz Letonije. Staljinisti su ga osudili i zatvorili. Robijao je u sedamnaest sovjetskih zatvora. Uza sve torture ostao je nasmješeni optimist. Kad ga je stražar zatvora upitao kako može biti tako veseo, odgovorio mu je: Zato jer se osjećam silno slobodan, što s vama nije slučaj. Doista uza sve zatvore osjećao je nutarnju slobodu koju jedino posjeduju Kristovi sljedbenici.

MOJE ZATVORSKE ĆELIJE (J. Kragelj). Katolički svećenik nedužan osuđen čak na smrt od bivše komunističke vlasti u nas. Opisuje svoje tamnovanje koje je potrajalo godinama ali ipak nije bio ubijen. Izašao je iz zatvora i napisao svoje doživljaje.

NASMIJANO LICE (Ž. Brzić). Profesorica Marica Stanković bijaše vazda nasmijana pa je stoga i knjiga o njoj tako naslovljena. Bila je karizmatičarka svoga vremena. Ustanovila je sekularni institut sestara koje i danas djeluju. Nepoželjna je bila komunističkoj vlasti. Stoga je nedužna suđena i pet godina sprovela u zatvoru u Sl. Požegi. Umrla je na glasu svetosti. Ne smijemo zaboraviti taj svjetli lik u Crkvi hrvatskog naroda.

KAD SUSRETNEŠ SVOJU VELIKU LJUBAV. Tajna mog života (R. Phau). Obraćenica, liječnica opisuje svoj život posvećen

radu među gubavcima, u kojima susreće Krista kojemu se posve predala.

DO PAKLA I NATRAG (S. Šošić). Katolički svećenik opisuje iz vlastitog iskustva logore strave i užasa: Keraterm, Omarsku Manjaču. Čita se u jednom dahu.

ŽIVOT ZA KRISTA. Frank Duff i Marijina Legija (H. Firtel). Knjiga je zapravo biografija osnivača Marijine Legije koja je već pustila korijenje i u našem narodu. Niču po selima i gradovima njezini članovi koji će svojom djelatnošću obogatiti Crkvu u našem narodu.

ZOVU GA OCEM. Život i djelo oca Kentenicha (E. Uriburu). Skroman i pobožan, Gospi posve odan, uz velike teškoće i kušnje ostvario je schönstattsko djelo. Mnoštvo je danas njegovih poštovatelja i sljedbenika. O. Kentenich predstavlja sigurno veliko obogaćenje za Crkvu u našem stoljeću.

SVETOHRANIŠTE BOŽJE. Barbara Kast (E. Uriburu). Sama je izrazila želju da Krista nosi današnjem svijetu, da bude njegovo svetohranište. Pripada schönstattskoj zajednici. Život uzorne kršćanske djevojke (1958–1968.).

GERTRAUD VON BULLION – Velika žena našeg stoljeća. Preklopnica.

ŽIVJETI U BOŽJOJ RADOSTI (S. Kleiner). Životni put djevojke, studentice naših dana. Unatoč svih teškoća koje su je snalazile, zračila je iskonskom radošću koju je crpila iz svoje življene vjere. Umrla je u cvijetu mladosti na glasu svetosti.

ŽIVOT I MOLITVA VERONIKE GUBAVE DJEVOJKE (P. Dubois – Dummee). Unatoč teške sudbine koja ju je zadesila, djevojčica zrači radost utemeljenu na vjeri i molitvi. Knjižica može potaći osobe u sličnim nevoljama da traže snagu u Bogu.

OSLONJEN NA NADU (Ž. Brzić). Nadu u nama uvijek iznova podstiču osobe uzornog života. Njihovi su primjeri neodoljivi.